

అస్సామ్ - మిజోరం వివాదం

భారతదేశంలోని ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో గత అనేక దశాబ్దాలుగా జాతులకు సంబంధించిన ఉద్రిక్తతలు కొనసాగుతూ వస్తున్నాయి. కానీ జులై 26న అస్సామ్ - మిజోరం సరిహద్దులలో బ్రద్దలైన హింసాత్మక ఘర్షణ మున్నెన్నటికంటే తీవ్రమైనది. ఈ ఘర్షణలో ఆరుగురు పోలీసులుతో సహా సమీపంలోనున్న ఓ వ్యక్తి మరణించారు; 50 మంది పైగా ప్రజలు గాయపడ్డారు.

అవిభాజ్య అస్సామ్ రాష్ట్రాన్ని విభజించే క్రమం మొదలైన 1960ల నుండి ఈశాన్య రాష్ట్రాల నడుమ సరిహద్దు వివాదాలు పునరావృతమౌతూనే వున్నాయి. ఈ వివాదాలను అపరిష్కృతంగా వుంచటం, రాష్ట్రాల నడుమ తీవ్రమైన సామూహిక భావోద్వేగాలు పెరగటానికి, తద్వారా అంతర్రాష్ట్ర సంబంధాలు బలహీనపడటానికి కారణమైంది.

దాదాపు ఈ అన్ని వివాదాలకు మూలం బ్రిటిష్ వలస పాలనలోనే వుంది. ఈ ప్రాంతంలో తమ టీ తోటల విస్తరణ కోసం సరిహద్దులను పదే పదే మార్చుటమనే బ్రిటిష్ పాలకుల విధానం యొక్క విపరీణమాలే నేటి వివాదాలకు మూలం.

అస్సామ్ నుండి మిజోరమ్ ను 1972 సం॥లో విడగొట్టి కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా చేశారు. 1987లో పూర్తిస్థాయి రాష్ట్ర హోదా కల్పించారు. కాచర్, హైలాకండి, కాసింగంజ్ అనే ఈ మూడు అస్సామ్ రాష్ట్రంలోని జిల్లాలు మిజోరమ్ కు చెందిన మూడు జిల్లాలైన ఐజ్వాల్, కోలాసిబ్, మామితల్ తో 164.6 కి.మీ. దూరం సరిహద్దును పంచుకుంటాయి. ఈశాన్య ప్రాంతాల (పునర్విభజన) చట్టం - 1971లో నిర్వచించిన సరిహద్దును ఆమోదించటానికి మిజోరమ్ నిరాకరించటం నుండి ఈ వివాదం ప్రారంభమైంది. ఈ 1971 నాటి చట్టానికి 1933 నాటి బ్రిటిష్ వారి ఆదేశం మూలమని, ఈ నిర్ణయం బ్రిటిష్ వారు తమపై రుద్దినదని వారు వాదిస్తారు.

అస్సామ్ 1994లో తన అంతర్గత అటవీ సరిహద్దుపై అదుపును విస్తృతపరిచే ప్రయత్నం చేసింది. దీనికి మిజోరమ్ అభ్యంతరం తెలిపింది. ఈ సందర్భంగా రెండు రాష్ట్రాల సరిహద్దు వివాదాన్ని గురించిన పెద్ద సంఘటన జరిగింది. ఆ తర్వాత 2006, 2008, 2018, 2020లలోను, ఇటీవల తాజాగా 2021లోనూ భారీ ఘటనలు సరిహద్దు సమస్యపై జరుగుతూ వస్తున్నాయి.

జులై 26న హింసాత్మక ఘర్షణ జరగటానికి ముందు అస్సాం ముఖ్యమంత్రి హిమంతా, మిజోరమ్ ముఖ్యమంత్రి జోరంతంగా ఇరు రాష్ట్రాల నడుమ ఉద్రిక్తతలను తగ్గించటానికి బదులు ట్వీట్టర్ వేదికగా పరస్పర దూషణలకు పాల్పడటం విషాదకరం. ఇరువురూ ఉద్రిక్తతలను తారాస్థాయికి చేర్చిన ఫలితంగా ఆరుగురు పోలీసు సిబ్బంది మరణించారు; మరో 50 మందిపైగా గాయపడ్డారు. ఈ ఘటన తర్వాత అనేకమంది రాజకీయ నాయకులు రెచ్చగొట్టే ఉపన్యాసాలు చేశారు. 'అస్సాము పోలీసులు చాలా అదృష్టవంతులు, లేకుంటే అందరూ మరణించి వుండేవారు' అని మిజోరంకు చెందిన ఓ పార్లమెంటు సభ్యుడు వ్యాఖ్యానించాడు. కాగా అస్సాము కాచర్ జిల్లాకు చెందిన బిజెపి శాసనసభ సభ్యుడు మాట్లాడుతూ తాము గనుక ఆర్థిక దిగ్బంధనాన్ని కొనసాగిస్తే మిజోరం ప్రజానీకం ఆకలితో చస్తారని ప్రతీకార స్వరంతో వ్యాఖ్యానించాడు.

మిజోరం, అస్సామ్ రాష్ట్రాలకు పలు దశాబ్దాలుగా సరిహద్దు వివాదాలున్నాయి. అయితే తరచుగా ఇరు రాష్ట్రాల సరిహద్దు ప్రాంతవాసుల మధ్య చిన్నపాటి గొడవలు జరిగి, పరిపాలనా యంత్రాంగపు జోక్యం లేకపోయినా అవి సద్దుమణిగేవి. ఈ విడత రెండు రాష్ట్రాల రాజకీయ నాయకులు ఉద్రిక్తతలను తగ్గించటానికి బదులుగా పరస్పర ఆరోపణలను తీవ్రం చేశారు. మిజోరమ్ రాష్ట్రానికి రవాణా నిలిపివేయవలసిందిగా రవాణా విభాగాన్ని అస్సామ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదేశించింది. ఈ ఘర్షణల పిదప మిజోరంపై ఆర్థిక దిగ్బంధం విధించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వ జోక్యం తర్వాత ఇరు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు శాంతించి, సరిహద్దుల వద్ద శాంతిని నెలకొల్పటానికి చర్యల గురించి చర్చించుకొని, తటస్థ సైనిక బృందాలను సరిహద్దుల వద్ద మోహరించాలని, అలాగే సామరస్య ధోరణిలో సరిహద్దు సమస్యను పరస్పర చర్చలు కొనసాగించటం ద్వారా పరిష్కరించుకోవాలని అంగీకరించారు.

'మిజోరంపై విధించిన ఆర్థిక దిగ్బంధం, మిజోరం ప్రజల జీవనోపాధిని ఘోరంగా దెబ్బతీస్తోంది. మిజోరం నుండి అస్సాము మీదుగా వెళ్ళే వాహనాలను కూడా అస్సాము రాష్ట్రంలో ఆపివేస్తున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విధించిన దిగ్బంధం 2020 అక్టోబర్, నవంబర్ నెలల్లో సుదీర్ఘంగా 25 రోజులపాటు కొనసాగింది. ఈ దిగ్బంధం మిజోరం ప్రజల జీవనోపాధిని తీవ్రంగా దెబ్బతీసి ఎన్నో ఇబ్బందులకు గురిచేసింది' అని మిజోరం ప్రభుత్వం, కేంద్ర హోంశాఖ కార్యదర్శి బల్లాకు రాసిన ఓ లేఖలో పేర్కొంది.

వివాదాలు సద్దుమణిగాయనే అధికారుల ప్రకటన అలా వుండగా, మిజోరం ప్రజలు రైలు, రోడ్డు దిగ్బంధాన్ని ఎదుర్కొంటూనే వున్నారు. జాతీయ రహదారి 306పై జులై 28న, మిజోరం రాష్ట్రంలోకి అత్యవసర సరుకులైన ఇంధనం, ఔషధాలు చేరవేసే

ఈ ప్రధాన రహదారిని అస్సామ్ సరిహద్దులలో మూసివేశారు. జులై 28, ఆగస్టు 7 మధ్య కాలంలో మిజోరంలో ఆర్థిక దిగ్బంధాన్ని మరింత తీవ్రంగా అమలుచేసిన ఫలితంగా రోజువారీ ప్రజల జీవితాన్ని అది దెబ్బతీసింది. ఇప్పటికే కొవిడ్-19 మధ్య అస్తుబిస్తుగానున్న ఆరోగ్య వ్యవస్థ మరింత క్షీణించింది. ఇరు రాష్ట్రాల రాజకీయ నాయకులు తాము పాల్పడిన చర్యల పట్ల తమ బాధ్యత నుండి తప్పించుకొంటూ వున్నారు. ఆగస్టు 5న ఇరు రాష్ట్రాల మంత్రులు వివాదాస్పద సరిహద్దు ప్రాంతాల నుండి పోలీసు బలగాలను ఉపసంహరించుకోవాలని, శాంతి స్థాపనకు ప్రయత్నించాలని అంగీకరించారు. కానీ వాస్తవంలో ఉద్రిక్తత పెరుగుతూ వస్తోంది. లాలీపూర్ పట్టణం వద్ద బ్రక్కులపై దాడి జరిగింది. ఆ బ్రక్కులు మిజోరంకు నిత్యావసర వస్తువులను తీసుకెళ్తున్నాయి. “వారు మా ప్రజలకు మిజోరం హాస్ బయటవరకు రక్షణనిచ్చి తరువాత ఆగ్రహంతోనున్న లాలీపూర్ గుంపు దయాదాక్షిణ్యాలకు వారిని వదలివేశారు” అని మిజోరం నుండి ఓ పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనర్ పేర్కొన్నాడు.

సంక్షోభం తీవ్రమవటం, దిగ్బంధం కొనసాగటం ముఖ్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టకపోవటం వలననేనని ఈశాన్య రాష్ట్రాలకు చెందిన అనేకమంది రాజకీయ వ్యాఖ్యాతలు ప్రసార మాధ్యమాలలో పేర్కొంటున్నారు. జులై 25న కేంద్ర హోంశాఖామంత్రి అమిత్ షా ఏడు ఈశాన్య రాష్ట్రాలకు చెందిన ముఖ్యమంత్రులతో సమావేశమైనప్పుడు, సరిహద్దుల వెంట ‘ఇచ్చి పుచ్చుకునే’ విధానాన్ని అనుసరించాలని’ అందరూ అంగీకరించారు.

“రాష్ట్రాలు రాజ్యాంగబద్ధ సరిహద్దులను గౌరవించాలనేది అపార్థాలతో కూడి వివాదాస్పదంతో కూడినదిగా వుంది. ఎందుకంటే ఆదివాసులు తమ సాంస్కృతిక సరిహద్దులనే గుర్తిస్తున్నారు. ఆదివాసులకు భూమి అనేది కేవలం జీవించే స్థలమే కాదు; వారి అస్తిత్వానికి చిహ్నం కూడా” అనే భావనను అస్సాం ముఖ్యమంత్రి లేవనెత్తినట్లుగా మేఘాలయ ముఖ్యమంత్రి చెందిన ఓ విలేఖరి పేర్కొన్నాడు.

కేంద్ర హోంశాఖ సహాయమంత్రి నిత్యానందరాయ్ మాట్లాడుతూ “సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సహకారంతో మాత్రమే అంతరాష్ట్ర వివాదాలు పరిష్కారం కాగలవనేది కేంద్ర ప్రభుత్వ స్థిరమైన అవగాహన. పరస్పర అవగాహనా స్ఫూర్తితో వివాద పరిష్కారానికి ఆమోదయోగ్య ఒప్పందానికి వచ్చేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం సహకరించటమే చేయగలదని” పేర్కొన్నాడు.

“రాష్ట్రాలు సాధారణంగా తమ మధ్య వివాదాల పరిష్కారానికి సుప్రీంకోర్టు నాశ్రయిస్తాయి. కానీ సరిహద్దుల విభజన అనేది కార్య నిర్వాహక విభాగ కర్తవ్యం. కనుక సుప్రీంకోర్టు సాధారణంగా సరిహద్దు కమిషన్ ను నియమించాలని సిఫార్స్ చేస్తుంది. కానీ, ఏదేని రాష్ట్రం ఈ సిఫార్స్ ను ఆమోదించకపోతే, సమస్య ముందుకు కదిలేదేమీ వుండదు” అని రైట్స్ అండ్ రిస్క్ ఎనాలసిస్ గ్రూప్ కు చెందిన ఛాలెనా పేర్కొన్నారు.

ఆగస్టు 13వ తేదీ రాత్రి కచుర్తల్ ప్రాంతంలో గుర్తు తెలియని దుండగులు ఒక ప్రాథమిక పాఠశాలను బాంబులతో పేల్చివేయటంతో అస్సామ్ లోని హైలాకండ్ జిల్లాలో తిరిగి తాజాగా ఉద్రిక్తతలు పెచ్చరిల్లాయి. సరిహద్దులలో బాంబులతో పేల్చివేసిన పాఠశాలలో ఇది నాల్గవది. ఆగస్టు 17 ఉదయం జరిగిన మరో ఘర్షణలో మిజోరంకు చెందిన ఓ వ్యక్తికి అస్సామ్ పోలీసుల వైపు నుంచి తుపాకి తూటా తగిలింది. ఎప్పటిలాగానే ఈ కాల్పులకు మీరంటే మీరే కారణమని ఇరు రాష్ట్రాలు పరస్పర ఆరోపణలు చేసుకున్నాయి. అస్సామ్, మిజోరమ్ సరిహద్దు వివాదం 2018లో తీవ్రమైంది. ఆ తర్వాత నుండే 143 మంది వ్యక్తులు గాయపడటం, ఈ ఘర్షణల తీవ్రతను సూచిస్తోంది.

ఈ ఉద్రిక్తతల నడుమే ఆగస్టు 13న అస్సామ్ శాసనసభ ‘అస్సామ్ పశువుల పరిరక్షణ బిల్లు - 2021’ను ఆమోదించింది. ఈ బిల్లు ప్రకారం రాష్ట్రంలో హిందువులు, శిక్కులు, జైనులు అధికంగా వుండే ప్రాంతాలలో అలాగే అధికారులు నిర్దేశించిన ఆలయాలకు, సంస్థలకు 5 కి||మీ పరిధిలో పశువుల వధను, గొడ్డుమాంస విక్రయాన్ని నిషేధించాలని కోరారు.

ఏ ఒక్కరి వ్యక్తిగత ఆహార విషయంలోనూ జోక్యం చేసుకొనే హక్కు వేరెవ్వరికీ లేదని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టంగా సూచించింది.

“హిమంత బిశ్వుశర్మను అత్యంత మతతత్వవాదిగా, ప్రజలను విభజించిన ముఖ్యమంత్రిగా అస్సాం గుర్తుంచుకుంటుందని” అస్సామ్ శాసన సభ్యుడు అఖిల్ గోగోయ్ అస్సామ్ ముఖ్యమంత్రి హిమంత బిశ్వుశర్మపై విరుచుకుపడ్డాడు. ఈ బిల్లు గ్రామీణ ఆర్థికాన్ని నాశనం చేస్తుందని, ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత ఇప్పటికే మాంసం, గుడ్లు, చేపల ధరలు పెరుగుదల నమోదు చేస్తూ తీవ్ర ద్రవ్యోల్బణానికి దోహదీస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నాడు. వట్టిబోయిన ఆవులను వధ్యశాలకు అమ్మలేకపోయిన కారణంగా, పాడి పరిశ్రమ రైతులంతా ఈ చట్టం వలన నష్టపోతారు.

గోవుల అమ్మకం, కొనుగోలు చేయటంలో ముడిపడి వున్న మార్కెట్ అంతా తీవ్రంగా ప్రభావితమౌతుంది. ముస్లిమ్ ప్రజానీకాన్ని దెబ్బకొట్టడానికి బిజెపి నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినప్పటికీ, అంతిమంగా పశు ఆర్థికంపై ఆధారపడిన రాష్ట్రంలోని స్థానిక హిందూ ప్రజానీకమే ఈ దెబ్బకు తీవ్రంగా గురికానున్నారని గోగోయ్ నిర్ధారించి చెప్పాడు.

అస్సామ్ ముఖ్యమంత్రిగా హిమంత ప్రమాణ స్వీకారం చేసిన కేవలం కొద్ది నెలల కాలవ్యవధిలోనే, అస్సామ్ కు పొరుగు రాష్ట్రాలతో సరిహద్దు వివాదాలు తిరిగి ముందుకు రావటం హెచ్చరికలాగా కనబడుతున్నది. సరిహద్దు వివాదాలున్నప్పటికీ

ఈశాన్య రాష్ట్రాల నడుమ కనీసం దశాబ్దకాలంగా సాగుతున్న శాంతియుత సంబంధాలకు ఈ ఘటనలన్నీ తీవ్ర హెచ్చరికలుగా వుంటాయి.

నార్త్ ఈస్ట్రన్ డెమోక్రటిక్ అలయన్స్ (ఎన్‌ఇడిఏ)ను బిజెపి ఏర్పరిచింది. మిజో నేషనల్ ఫ్రంట్ (ఎంఎన్‌ఎఫ్), బిజెపిలు రెండూ; అస్సామ్, మిజోరంలలోని పాలకపార్టీలు ‘ఎన్‌ఇడిఏ’లో భాగంగా వున్నాయి. అయినప్పటికీ, రెండు రాష్ట్రాలకు చెందిన సాయుధ బలగాలు సరిహద్దులలో తలపడ్డారు. గత చరిత్ర, స్థానికతను పరిగణలోకి తీసుకొని సరిహద్దులు త్వరగా తిరిగి నిర్ధారించాలనే ఆదివాసుల విజ్ఞప్తులను ప్రక్కన పెట్టారు. సిఎపి-ఎన్‌ఆర్‌సిల ఆమోదంతో ఎవరూ అదుపుచేయలేన విధంగా అవి అగ్గిరాజేస్తున్నాయి. “ఈశాన్య రాష్ట్రాలను ఏకశిలా సదృశంగా బిజెపి భావిస్తోంది కానీ అలాకాదు; ఈశాన్య రాష్ట్రాలకు ఒకే ఒక్క అస్తిత్వం లేదు. స్థానికంగా ఆదివాసులు అభివృద్ధి గురౌతున్నారు. ఈ సమస్యలన్నింటినీ పరిష్కరించాలి” అని సీనియర్ జర్నలిస్టు శేఖర్ గుప్తా పేర్కొన్నారు.

ఉపగ్రహ ఛాయాచిత్రాలను పయోగించి ఈ వివాదాలన్నింటినీ ఒక్కసారిగా పరిష్కరించటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం సంసిద్ధమౌతోందని తెలుస్తోంది. స్థానిక అల్పసంఖ్యక వర్గాలను, అస్తిత్వాలను కాపాడుకోవాలనే వారి కోర్కెలను గతంలోను, ప్రస్తుత పాలన సాగిస్తున్న పాలక పార్టీలు అర్థం చేసుకోలేదని అనేక మంది రాజకీయ పరిశీలకులు వాదిస్తున్నారు. ఇదే ఈ ప్రాంత భవిష్యత్తులోని ప్రతి సమస్యకు మూలకారణంగా వుంటుంది. దీనంతటి వెనుక చాలా పెద్ద ఎజెండా వుంది; దానిని లోతుగా తవ్వాల్సిన అవసరం వుంది. ఈ మొత్తంలో ఇరు రాష్ట్రాలకు చెందిన ప్రజలందరూ నష్టపోతున్నారు; వీరంతా అప్రమత్తంగా వుండాలి.

★★★★★